

ÖNYAZI

İnternet günlük yaşamımıza giderek daha yoğun şekilde girmeye başladı. Başta gençler olmak üzere her yaşta internet kullanımı giderek artmakta. Amerikan ordusu için güvenli bir iletişim sağlamak amacıyla 1963 yılında geliştirilen internet 1970'li yıllarda askeri amaçlar dışında kullanılmaya başlamıştır. 1989 yılında WWW'in (World Wide Web) geliştirilmesiyle 200'e yakın ülkeden 60 milyon bilgisayarı birbirine bağlanmasıyla oluşmuş, 400 milyon kişinin aktif olarak kullandığı dev bir ağ haline gelmiştir. Türkiye internetle 1984 yılında tanıştı. 12-27 Nisan tarihleri ülkemizde İnternet Haftası olarak kabul gördü.

Bilgi toplumunun oluşmasında internetin bilginin kaynağı olarak işlev göreceği ileri sürülmektedir. İnsanların internet üzerinden milyonlarca web sayfasına, yüzlerce elektronik kütüphanede binlerce kaynağa, bilgisayar başında her türlü eğitimi olanaklı kılan web okullarına ulaşmaları mümkün olmaktadır. İnternet içerdiği kaynak ve bilgi zenginliği ile okul kitaplarının sağlayacağı kaynaklardan çok daha fazlasını sağlamaktadır. Bu şekliyle internetin öğreten ve öğrencinin karşı karşıya bulunmasına dayanan geleneksel eğitim sisteminin yerini alacağı öngörülmektedir.

Bu bilgi ve iletişim kaynağının olumsuz özellikleri de göz ardı edilmemelidir. Özellikle çocuk ve gençler için bazı riskler söz konusudur. Bunların başında internette sağlanan bilgilerin organize edilmiş, denetimden geçmemiş ve güvenilirliği tartışılır olması gelmektedir. İnternet üzerinde arama yapılmasını ve bilgiye ulaşımı kolaylaştırmayı amaçlayan kuruluşlar mevcuttur. Ancak bunlar da her gün binlerce sayfanın eklendiği bir ortamda çoğunlukla yetersiz kalmaktadır. Yararlı bilginin seçilebilmesi yararlı olmayanların elenmesi eğitim kurumlarını katkısıyla gerçekleşebilir. Kullanıcılara yararlı kaynakların listelerini hazırlayarak ya da kendi yerel ağları üzerinde (intranet) bu bilgileri toplayarak kullanıcılara sunmaları "spam" ya da "info garbage" olarak adlandırılan gereksiz bilgi ve reklam kalabalığından kullanıcıları koruyacak ve kaliteli veriye kısa sürede ulaşılmasını sağlayacaktır.

İnternet kullanımının yaratabileceği bir diğer sorun da uygun olmayan materyale çocuk ve gençlerin ulaşmasının mümkün olmasıdır. İnternet üzerinde şiddet, ırk ayırımı, seks, kumar gibi çocuklar üzerinde olumsuz etkileri olabilecek kaynaklara da ulaşılması mümkündür. Çocukların pornografiden uzak tutulmasına yönelik devlet ve hükümet başkanları düzeyinde uluslararası çalışmalar yürütülmesi olayın boyutu konusuna dikkat çekmektedir. Çocuklar için uygun olmayan alanları sınırlayan yazılımlar (Net Nunny, Cyber Patrol gibi) yanında internete ulaşımı sağlayan göz gezdiricilerin (browser) istenmeyen sitelere ulaşımı engelleme seçenekleri de bulunmaktadır. Ancak bunlar tam güvenlik sağlamamaktadır. Çünkü, diğer siteler üzerinden de bu alanlara ulaşım mümkün olabilmektedir. Büyüklerin gözetim ve denetiminde internet kullanımı ise zaman kaybına yol açan pahalı bir yöntem olması yanında çocuklara güvenilmediği izlenimi veren bir uygulama olarak kabul edilmesine karşın zaman zaman kullanılmaktadır.

Sorunların bir diğeri de kişi ve ailenin gizlilik ve güvenliğinin ortadan kalkması sorunudur. Kötü niyetli kişiler birey ve aileler hakkında edindikleri (finans, güvenlik gibi) bilgileri kişisel çıkarları için kullanabilmektedirler.

İnternet ülkemizde de eğitim uygulamalarına, bilgiye ulaşımına ve haberleşmeye yeni ve yararlı boyutlar getirebilecek potansiyele sahip bir teknolojidir. Ancak gerekli önlemler alınmazsa bazı sorunları da beraberinde getirecektir. İnternetin çok fazla kullanımı, evden çıkmaya ve sosyal ilişki kurmaya karşı isteksizlik ya da sosyal ilişki zorlukları çocuk ve ergen ruh sağlığında yeni sorun alanları haline gelmiştir. Bununla birlikte çocuklara uygun olmayan sitelere girilmesi sonucu ortaya çıkmış olan çeşitli sorunlarla sıklıkla karşılaşmaya başlanmıştır. Bu konuda çocuk ruh sağlığı, eğitim ve hukuk alanında çalışan kişilere önemli görevler düşmektedir. Disiplinler arası çalışmalar yapılarak internetin etkin ve güvenli şekilde kullanılması sağlanarak başta çocuk ve gençler arasında olmak üzere toplumun her kesiminde internet kullanımının yaygınlaştırılması ancak olumsuz etkilerden de olabildiğince korunmaya çalışılması için çalışmalar hızlandırılmaktadır.

Dr. Hakan Erman

Dr Tümer Türkbay